



**ASIA** Rinnansuon turvetuotantoa koskeva ympäristölupa ja toiminnan aloittaminen muutoksenhausta huolimatta, Tammela

**HAKIJA** Vapo Oy  
PL 22  
40101 JYVÄSKYLÄ

**HAKEMUS** Vapo Oy on 30.12.2008 ympäristölupavirastoon saapuneella hakemuksellaan pyytänyt ympäristölupaa Rinnansuon 61,6 ha:n suuruisen uuden alueen turvetuotantoon Tammelan kunnassa. Lisäksi lupaa haetaan toiminnan aloittamiseen muutoksenhausta huolimatta.

#### LUVAN HAKEMISEN PERUSTE JA LUPAVIRANOMAISEN TOIMIVALTA

Ympäristönsuojeluasetuksen 1 §:n 1 momentin 7 d) kohdan mukaan luvanvaraista toimintaa on turvetuotanto ja siihen liittyvä ojitus, jos tuotantoalue on yli 10 hehtaaria. Ympäristölupavirasto on ympäristönsuojeluasetuksen 5 §:n 1 momentin 5 c) kohdan nojalla toimivaltainen viranomaisen turvetuotantoa koskevassa asiassa.

#### HAKEMUKSEN SISÄLTÖ

##### Toimintaa koskevat luvat, sopimukset ja alueen kaavoitustilanne

Rinnansuon turvetuotantoalueella ei ole aikaisempaa ympäristölupaa tai siihen rinnastettavia päätöksiä.

Hakija omistaa hanketta varten tarvittavasta alueesta 35,5 ha ja on vuokrannut 37,0 ha vuosien 2033 ja 2034 loppuun saakka.

Hämeen maakunnan alueella on voimassa valtioneuvoston 28.9.2006 vahvistama Kanta-Hämeen maakuntakaava, jossa hankealue on merkitty turpeenottoalueeksi.

## Toiminta

### Yleiskuvaus toiminnasta

Rinnansuon turvetuotantoalue koostuu kahdesta erillisestä alueesta, joilla on kolme lohkoa. Tuotantopinta-alat ovat 28,9 ha, 19,5 ha ja 8,7 ha. Lisäksi on auma-alueita, joiden yhteispinta-ala on 4,5 ha. Myös auma-alueilla oleva turve tullaan tuottamaan. Tuotantokelpoinen pinta-ala on yhteensä 61,6 ha.

Kuntoonpanovaiheessa rakennetaan eristysojat ja paloaltaat, vesiensuojelurakenteet, lasku- ja kokoojaojat sekä reuna- ja sarkaojat. Kuntoonpanovaihe kestää yhdestä kolmeen vuotta.

Alueella tuotetaan jyrsinpolttoturvetta mekaanisella kokoojavaunulla ja alkuvuosina myös ympäristöturvetta toisioerottimella varustetulla imuvaunulla keräilyinä. Energiaturpeen käyttöpaikkoja ovat Forssassa ja Hämeenlinnassa sijaitsevat voimalaitokset sekä mahdollisesti muut Lounais-Suomen voimalaitokset. Ympäristöturve menee lähiympäristöön kuivikkeeksi, kompostointiin, lietteen imeytykseen ja maanparannukseen. Keskimääräinen vuosituotantomäärä on noin 31 000 m<sup>3</sup> jyrsinpolttoturvetta. Mahdollisesti voidaan tuottaa myös palaturvetta. Tuotantopäiviä on vuodessa 30–50.

Tuotannon arvioidaan kestävän vuoteen 2035. Tämän jälkeen alueet siirtyvät jälkihoitovaiheeseen ja sitä seuraavaan maanomistajien päättämään jälkikäyttömuotoon, jona voi olla esim. erilliseksi metsittäminen tai viljely.

Rinnansuon turvetuotanto ja siihen liittyvä kuljetus työllistävät urakoitsijoita välittömästi ja välillisesti. Välillisiä työpaikkoja syntyy voimalaitoksissa, laitevalmistuksessa ja -huollossa, tutkimuksessa, konsulttipalveluissa ja julkishallinnossa.

### Vesienkäsittely ja päästöt vesistöön

Kuivatusvesien käsittelyyn kuuluvat sarkaojien liettaskut, sarkaojapidättimet ja padottavalla rakenteella, pintapuomilla varustetut kaksi laskeutusallasta ja 2,4 ha:n suuruinen pintavalutuskenttä. Kentän pinta-ala on 3,8 % valuma-alueestaan. Kenttä on ojitettua suoaluetta ja sillä suoritetaan tarpeelliset ojien tukkimiset.

Arvio Rinnansuon tuotantoalueen kuntoonpanon aiheuttamasta vuositaisesta brutto- ja nettokuormituksesta on seuraava:

	Kiintoaine kg	Kok. fosfori kg	Kok. typpi kg
Brutto	1 600	18	550
Netto	1 200	17	450

Laskenta-arvioiden perusteella Rinnansuon kuntoonpanovaiheen kiintoainepäästöt kasvavat noin 2,1-kertaisiksi nykytilaan verrattuna. Kokonaisfosforipäästöt kasvavat hankealueella noin 3,3- ja kokonaistyyppipäästöt noin nelinkertaisiksi nykytilaan verrattuna.

Arvio Rinnansuon tuotannon aiheuttamasta vuosittaisesta brutto- ja nettokuormituksesta on seuraava:

	Kiintoaine kg	Kok. fosfori kg	Kok. typpi kg
Brutto	1 200	10	300
Netto	690	4,0	150

Arvioiden perusteella Rinnansuon tuotantovaiheen kiintoainepäästöt kasvavat noin 1,5-kertaisiksi, kokonaisfosforipäästöt noin 1,7-kertaisiksi ja kokonaistyyppipäästöt noin 2,2-kertaisiksi nykytilaan verrattuna.

### Pöly, melu ja liikenne

Kuormaus karheelta (keräily), aumaus ja lastaus ovat pölyviä työvaiheita, mutta jyrsiminen, kääntäminen ja karheaminen ovat näitä selvästi vähemmän pölyä muodostavia työvaiheita. Pölynmuodostukseen ja leviämiseen vaikuttavat turpeen maatuneisuusaste ja kosteus, tuotantomenetelmä ja tuulen nopeus. Tuulen nopeuden ylittäessä 10 m/s tuotanto keskeytetään lisääntyvän tulipaloriskin vuoksi. Mittausten perusteella kokoojavaunun kokonaispölypäästön arvioitiin olevan 37 % Haku-menetelmän päästöstä.

Turvepöly sisältää myös hengitettäviä hiukkasia (PM<sub>10</sub>, hiukkaskoko alle 10 µm) ja pienhiukkasia (PM<sub>2,5</sub>, hiukkaskoko alle 2,5 µm). Pölyhaitan syntymiseen vaikuttavat tuotantoalueen sijainti suhteessa asutukseen tai vesistöihin sekä maaston muodot ja suojaavan puuston määrä. Nostosta aiheutuva pölyn muodostus ja leviäminen ympäristöön ajoittuvat kesän poutajaksoihin ja lastauksen aiheuttama pölyäminen keskittyy lyhytjaksoisesti talvikauteen. Turvekuljetukset suojataan pölyämisen estämiseksi teillä.

Hankealueen ja lähimpien vapaa-ajan asuntojen välissä on havupuustoinen suojavyöhyke. Naapurikiinteistöjen käytölle ei hankealueen etäisyys ja suojapuusto huomioon ottaen arvioida aiheutuvan kohtuutonta pölystä aiheutuvaa rasitusta.

Työkoneiden käytöstä voi tuotantopäivien aikana syntyä melua ympäri vuorokauden. Turpeen toimitusaikana melu koostuu raskaan liikenteen ja kuormauskoneiden aiheuttamista äänistä. Kasvillisuuden (puuston) on todettu tehokkaasti vaimentavan äänen voimakkuutta.

Melulle asetettujen ohjearvojen ei arvioida ylittyvän hankealueen ympäristössä sijaitsevilla kiinteistöillä. Lastausalueen eikä hankealuetta lähinnä olevan työmaatien varressa ole asutusta.

Energiaturve toimitetaan asiakkaille pääasiassa lämmityskaudella (loka-huhtikuu) keskitetysti yhdessä tai kahdessa jaksossa. Turveta kuljetetaan rekka-autoilla keskimäärin 258 kuormaa vuodessa. Ympäristöturpeita toimitetaan ympäri vuoden tilausten mukaan. Toimintus tapahtuu työmaatieta ja alueen eteläpuolitse kulkevaa yksityistietä Riitalantielle (yksityistie) ja edelleen teitä 2824 ja 2932 valtatielle 54 ja sen jälkeen valtatie 10 Forssaan tai Hämeenlinnaan.

### **Varastointi ja jätteet**

Rinnansuon turvetuotannossa käytetään vuosittain polttoöljyä noin 28 000 l, voiteluöljyä noin 190 l, muita voiteluaineita noin 40 kg ja varastoauvojen suojamuovia noin 1,5 t. Samanaikaisesti säilytettävän polttoaineen määrä on alle 15 000 l. Voiteluaineet varastoidaan tukikohta-alueella niille varatuissa paikoissa. Urakoitsija säilyttää polttoaineitaan pelastussuunnitelmassa osoitetuilla paikoilla siirrettävissä säiliöissä, joista aineet eivät vahinkotapauksissa pääse leviämään vesistöön tai pohjaveteen.

Tuotannossa syntyy jäteöljyä noin 190 l, kiinteää öljyjätettä noin 30 kg, akkuja noin 9 kg, sekajätettä 1,0 m<sup>3</sup>, aumamuovia 1,5 t ja rautaromua noin 120 kg vuodessa. Urakoitsijat toimittavat jäteöljyn, muut ongelmajätteet ja sekajätteen erityisille jätteiden keruupaikoille asianmukaisiin säiliöihin, joista paikallinen jäteyritys toimittaa ne kaatopaikalle. Metalliromu myydään romuraudan välittäjälle kierrätykseen. Aumamuovit kerätään ja varastoidaan tuotantoalueelle niille osoitetuilla varastoalueilla. Varastoitu muovi paalataan ja hyödynnetään myöhemmin energiana tai kierrättämällä.

Kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmassa on selvitetty kantojen, kivien, mineraalimaiden ja laskeutusaltaiden lietteen määrä, käyttö ja ympäristövaikutukset.

### **Tuotantoalue, sen ympäristö ja toiminnan vaikutukset ympäristöön**

#### **Tuotantoalueen nykytila**

Koko Rinnansuon turvetuotantoalue on metsäojitettu.

Rinnansuon kasvillisuus selvityksessä vuodelta 2003 on todettu valtaosan hankealueen länsipuolisesta maastosta olevan avointa, hakkuujätteistä risukkoista kannokkoa. Puustoon hakattu aukko ulottuu aluevarauksen itäreunalle asti. Kasvillisuustyypiltään hakatut alueet ovat pääosin korpirämemuuttumaa. Hankealueen keskiosassa rämeisyys lisääntyy alueen etelä- ja pohjoisosia kohti. Etelälounainen osa on keskikokoista mäntyä kasvavaa isovarpurämettä, jossa kenttäkerroksen kasvillisuutta hallitsee vaivaiskoivun ohella suopursu. Alueen koillisosan laajalla mäntyä kasvavalla isovapurämeellä varvikko kasvaa rehevänä. Alueen pohjoispuoliskon keskellä on yli hehtaarin suuruinen alue, jolta männikkö on hakattu eikä uutta puustoa ole kasvanut. Puuttomalla alueella varvikko on vahvaa. Hankealueel-

la ei tavattu epätavallista tai uhanalaista lajistoa eikä erityisen edustavia kasvillisuustyyppisiä tai elinympäristöjä.

Kesällä 2003 tehdyn linnustoselvityksen aikaan osa pesimälinnustosta oli laskennan aikaan todennäköisesti ehtinyt hylätä pesimäpiirinsä. Vastaavasti suolla tavattiin pesimäpiirinsä jo jättäneitä tiaisia ja rastaita. Rinnansuon hankealueen eteläosan ja sen lähiympäristön linnusto on sangen tavanomaista. Lintulajeista merkittävin on tiltatti, joka on uhanalaisuusluokituksessa vaarantuneeksi arvioitu laji. Käkeä havaittiin kolme kukkujaa ja laji on tiltattia enemmän suoelinympäristöstä riippuvainen. Käki on uhanalaisuusluokituksessa silmälläpidettäväksi arvioitu laji.

### **Asutus ja maankäyttö**

Rinnansuo sijaitsee Tammelan kunnassa noin 18 km kuntakeskuksesta kaakkoon.

Hankealuetta ympäröivät ojitetut suoalueet sekä talousmetsät. Osa talousmetsistä on hakkuuaukeina. Hankealueen tuntumassa sen itäpuolella on Kauhajärvi.

Kauhajärven rannalla on neljä kesäasuntoa, joista lähin sijaitsee 320 m:n etäisyydellä Rinnansuon lohkon 1 koillispuolella. Kaksi muuta kesäasuntoa sijaitsee Kauhajärven rannalla 390 m:n ja 450 m:n etäisyydellä hankealueesta koilliseen. Rinnansuon pohjoisen lohkon kaakkoispuolella Kauhajärven rannalla sijaitsee yksi kesäasunto 390 m:n etäisyydellä hankealueesta. Hankealueen eteläpuolella 500 m:n etäisyydellä sijaitseva Niinimäen tila on vapaa-ajan käytössä. Hankealueen lounaispuolella 470 m:n etäisyydellä sijaitsevan Haapalan tilan omistajista ei ole tietoja.

Lähialueelle suunnatusta neljästä kaivokyselystä saatiin vastaukset neljältä tilalta. Näistä Kumpulan tila (noin yli 550 m hankealueesta etelään) ja Levonniemen tila ovat ympärivuotisessa käytössä ja muut vapaa-ajan käytössä. Kumpula ottaa käyttövetensä omasta 86 m syvästä porakaivosta. Niinimäen tila, jolla on myös syvä porakaivo, on vapaa-ajan käytössä. Maaperä alueella on kalliota.

Rinnansuon länsipuolella on soran ja hiekan ottoalue. Rinnansuon koillispuolella on Kauhajärven rantaan ulottuva Maakylän – Räyskälän luonnonsuojelualueeseen kuuluva Purinsuo. Rinnansuon länsi- ja eteläpuolella kulkee ulkoilureittejä.

Rinnansuon kunnostuksen ja tuotannon vaikutukset maisemaan kohdistuvat suunnitelmassa rajattuun alueeseen, joka muuttuu kokonaan avoimeksi kasvipeitteettömäksi kentäksi. Tuotantoalueen pohjoinen lohko näkyy itäpuolen maantielle, koska alueella on hakkuuaukeaa. Muuten hankealue sijoittuu pääosin metsäiselle alueelle ja siellä muutokset maisemassa eivät näy etäälle.

## Suojelukohteet ja pohjavesialueet

Rinnansuon hankealueen lohkon 3 koillispuolella sijaitsee Natura 2000 -ohjelmaan kuuluva 5 861 ha:n suuruisen Maakylän-Räyskälän alue (SCI, FI0327003). Osia siitä kuuluu valtakunnalliseen harjujen-suojeluohjelmaan ja soidensuojeluohjelmaan (Purinsuo, Luutasuo, Vääränojansuo) sekä rantojensuojelualueisiin (Keritty, Melkuttimet ja Komio). Lähinnä hankealuetta noin 300 m pohjoisen lohkon koillispuolella sijaitsee Maakylän-Räyskälän Natura -alueeseen kuuluva Kauhajärven rantaan rajoittuva Purinsuo, joka kuuluu myös soidensuojeluohjelmaan.

Muita suojelukohteita Rinnansuon läheisyydessä ovat Kerminotkon yksityinen luonnonsuojelualue (YSA203414) noin 4,1 km hankealueesta koilliseen. Tervalamminsuon Natura 2000 -alue (SCI, FI0344008) sijaitsee noin 4,4 km hankealueesta etelään ja alue kuuluu myös valtakunnallisen soidensuojeluohjelmaan. Rinnansuolta 5,3 km länteen sijaitsee Liesjärven Natura -alue (SCI, FI0344001), johon kuuluu myös Liesjärven kansallispuiston (KPU040003) alueita. Hankkeella ei pitkien etäisyyksien vuoksi arvioida olevan vaikutusta suojelukohteiden arvoihin.

Palonnummen II luokan pohjavesialue sijaitsee noin 2,1 km:n etäisyydellä, Liesjärven I luokan pohjavesialue 3,7 km:n ja Pernunnummen I luokan pohjavesialue 2,9 km hankealueesta. Pitkien etäisyyksien vuoksi hankekohteella ei ole vaikutuksia pohjavesialueisiin. Huomioon ottaen lähikiinteistöjen porakaivojen etäisyys hankealueesta tuotantotoimilla ei arvioida olevan vaikutusta kaivojen veden laatuun eikä antoisuuteen.

## Vesistö ja vedenlaatu

Hankealue sijaitsee Loimijoen vesistöalueella (35) Turpoonjoen valuma-alueeseen (35.98) kuuluvalla Kauhaojan osavaluma-alueella (35.985).

Kuivatusvedet johdetaan laskuojan kautta Tammenojaan ja edelleen Kauhaojan kautta Liesjärveen. Liesjärvestä vedet laskevat Turpoonjoen kautta Kuivajärveen.

Loimijoen valuma-alueen pinta-ala on 3 138 km<sup>2</sup> (järvisyys 2,74 %), Turpoonjoen 235 km<sup>2</sup> ja Kauhaojan 11,9 km<sup>2</sup> (järvisyys 1,3 %). Liesjärven valuma-alueen pinta-ala on 128 km<sup>2</sup>. Hankealueen osuus Loimijoen vesistöalueen valuma-alueesta on 0,02 %, Turpoonjoen valuma-alueesta 0,3 % ja Kauhaojan valuma-alueesta 5,2 %.

Keskialivirtaamat (MNQ), keskivirtaamat (MQ) ja keskiylivirtaamat (MHQ) Liesjärven valuma-alueella (35.982) ja Kauhaojan valuma-alueella vuosina 1962–2007 ovat olleet seuraavat:

	Kauhaoja laskussa Liesjärveen	Liesjärvi
MNQ m <sup>3</sup> /s	0,021	0,16
MQ, m <sup>3</sup> /s	0,13	1,1
MHQ m <sup>3</sup> /s	0,96	4,3

Kauhajärven, Kauhaojan ja Turpoonjoen vedenlaatua ei ole luokiteltu.

Kauhajärvi on alle 2 m syvä ja pieni järvi (0,11 km<sup>2</sup>) Kauhaojan valuma-alueen latvoilla. Kauhajärven vesi on suoperäisestä valuma-alueesta johtuen hyvin tummaa, hapanta, runsashumuksista ja rehevää kuten Kauhajärvestä lähtevän Tammenojan ja Kauhaojan vedenlaatu.

Kauhaojalla ei ole kalataloudellista merkitystä, sillä siinä ei ole kaloja eikä rapuja.

Liesjärvi on suuri (9,44 km<sup>2</sup>) Loimijoen vesistön latvajärvi, jossa syvimmillään on vettä noin 12 m. Liesjärven syvänpaikan pintavesi on ollut väriltään vaaleanruskeaa, hieman hapanta ja lievästi rehevää. Humusaineita ja rautaa vedessä on suhteellisen vähän. Liesjärven vedenlaatu on luokiteltu hyväksi.

Liesjärven valuma-alueella ei ole muita turvetuotantoalueita eikä myöskään muita pistemäisiä kuormittajia. Liesjärven valuma-alueella metsätalouden aiheuttama hajakuormitus on merkittävä. Asutus on keskittynyt Liesjärven ympäristöön.

Liesjärven kalasto on varsin monipuolinen ja järvi on hyvä kalavesi. Runsaslukuisimpia saalislajeja ovat ahven ja särki, mutta myös kuha on viime vuosina ollut tärkeä saaliskala. Haukikanta on varsin runsas. Myös muikku menestyy Liesjärvessä. Siika ei ole saaliskirjanpidon mukaan menestynyt järvessä kovinkaan hyvin.

Turpoonjoki on kalataloudellisesti kunnostettu ja osa siitä on otettu virkistyskalastuskäyttöön.

### **Vaikutukset vesistöön ja sen käyttöön**

Rinnansuon tuotantoalueen kuivatusvesien aiheuttamat pitoisuusliksäykset (netto sulkeissa) alapuolisessa vesistöissä keskivirtaamatianteessa ovat vuositasolla seuraavat:

	Kiintoaine mg/l)	Kok.P µg/l	Kok.N µg/l
<b>Kauhaoja</b>			
Kuntoonpano	0,41 (0,30)	4,5 (4,2)	140 (110)
Tuotanto	0,30 (0,17)	2,4 (1,0)	76 (38)
<b>Liesjärvi</b>			
Kuntoonpano	0,05 (0,04)	0,5 (0,5)	16 (13)
Tuotanto	0,03 (0,02)	0,3 (0,1)	8,8 (4,4)

Rinnansuon kuivatusvesien vaikutukset näkyvät Kauhaojan ravinnepitoisuuksien hienoisena kasvuna. Rinnansuon kuivatusvesien aiheuttamat pitoisuuslisäykset ovat varsin vähäisiä Liesjärvessä eikä turvetuotantoalueen vaikutuksia voida täsmällisesti eritellä muista samaan suuntaan vaikuttavista tekijöistä kuten maa- ja metsätalouden ja asutuksen kuormitusta.

Liesjärven ja Turpoonjoen kalataloudellinen merkitys ja arvo huomioiden Rinnansuon turvetuotantoalueen haittavaikutusten arvioidaan edellyttävän kompensatiotoimia.

### Ympäristöriskit

Sisäasiainministeriö on antanut ohjeen turvetuotantoalueiden paloturvallisuudesta. Työmaalle laaditaan vuosittain päivitettävä pelastussuunnitelma ja nimetään paloturvallisuusorganisaatio, joka vastaa mahdollisen tulipalon alkusammutuksesta ja muiden hätätilanteiden hoitamisesta. Tuotantoalueella on tarvittava sammutuskalusto ja ensiapuvälineistö sekä toiminta- ja ensiapuohjeet onnettomuustilanteiden varalle. Työmaan henkilöstön valmiuksia toimia hätätilanteissa ylläpidetään koulutusten sekä toimintaharjoitusten avulla.

Työmaan pelastussuunnitelma toimitetaan pelastusviranomaisille. Pelastusviranomaiset tekevät arviointi- ja tutustumiskäyntejä työmaalla ja hyväksyvät työmaan palosuojeluvälmiuden.

Ympäristöviranomaiset tarkastavat oman harkintansa mukaan työmaan ympäristönhoidon tasoa sekä vesiensuojelurakenteita ja antavat tarkastuksiin liittyen ohjeita ja velvoitteita. Mahdollisista häiriötilanteista sekä niiden korjaustoimista ilmoitetaan ympäristökeskukselle. Hätätilanteissa noudatetaan hakijan laatu- ja ympäristöjärjestelmän työohjeita ja ympäristöohjeita.

Tuotantoalueen toiminta vakuutetaan ympäristövahinkovakuutuslain mukaisesti.

### Toiminnan ja sen vaikutusten tarkkailu

Hakija on tehnyt esityksen käyttö-, päästö- ja vesistö tarkkailusuunnitelmaksi.



Hakijan mukaan kalatalous-, pöly- tai melutarkkailu ei ole tarpeen.

**Kalatalousmaksu** Hakija on esittänyt vuosittain suoritettavaksi 400 euron suuruista kalatalousmaksua.

**Korvaukset** Hakijan mukaan hankkeesta ei aiheudu korvattavaa haittaa.

#### **Toiminnanaloittamisluvan perustelut**

Hakija on perustellut toiminnanaloittamishakemustaan käytössä olevien turvevarojen puutteella ja turpeen kysynnän kasvulla. Hakija on esittänyt 5 000 euron suuruista vakuutta, joka voidaan asettaa oma-velkaisena takauksena.

### **HAKEMUKSEN KÄSITTELY**

#### **Hakemuksesta tiedottaminen**

Hakemus on annettu tiedoksi kuuluttamalla ympäristölupavirastossa ja Tammelan kunnassa 6.2.–9.3.2009 sekä erityistiedoksiantona asianosaisille. Kuulutuksen julkaisemisesta on ilmoitettu 5.2.2009 Forssan lehti -lehdessä. Ympäristölupavirasto on pyytänyt hakemuksen johdosta lausunnot Hämeen ympäristökeskuksesta, Hämeen työ- ja elinkeinokeskuksesta, Tammelan kunnalta, Tammelan kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselta ja Tammelan kunnan terveydensuojeluviranomaiselta.

**Lausunnot** **1) Hämeen ympäristökeskus** on todennut, että hankkeella ei ole erityisiä luontoarvoja heikentäviä vaikutuksia.

Ympäristökeskus on edellyttänyt, että tuotantotoiminnasta aiheutuva melu ei saa ylittää melulle eniten altistuvissa kohteissa valtioneuvoston melutasoille antamia ohjearvoja (VNp 993/1992).

Turvetuotantotoiminta ei saa aiheuttaa asumiseen ja oleskeluun käytettäville alueille valtioneuvoston antamien ilmanlaadun ohjearvot (VNp 480/96) ylittäviä pölyhaittoja. Toiminnasta aiheutuvien pölyhaittojen ehkäiseminen ja ilmanlaadusta annettujen ohjearvojen alittuminen on varmistettava ympäristöluvan valvottavissa olevilla lupamääräyksillä. Mikäli ympäristöluvassa annetaan tuulensuuntaan tai -nopeuteen liittyviä toiminnallisia rajoituksia, myös näiden tarkkailusta on määrättävä päätöksessä.

Kuivatusvedet tulisi jo kuntoonpanovaiheen aikana johtaa vesienkäsittelyjärjestelmän kautta. Vesiensuojelurakenteet tulee asettaa Hämeen ympäristökeskuksen tarkastettavaksi ennen niiden käyttöönottoa. Vesienkäsittely täyttää BAT-kriteerit.

Hakijan toimittama tarkkailusuunnitelma voidaan hyväksyä jo lupapäätöksessä. Päästötarkkailua tulee aluksi suorittaa vuoden välein ja tarkkailukertojen määrää voidaan myöhemmin harventaa Hämeen ympäristökeskuksen kanssa sovittavalla tavalla. Tarkkailu voidaan

suorittaa myös alueen turvetuottajien yhteistarkkailuna, jonka Hämeen ympäristökeskus osaltaan hyväksyy.

Perusteltua syytä toiminnan aloittamiseen muutoksenhausta huolimatta ei ole eikä lupaa siihen tule myöntää.

Ympäristökeskuksen mukaan lupa hankkeelle voidaan myöntää, kun otetaan huomioon lausunnossa mainitut asiat.

**2) Hämeen työ- ja elinkeinokeskus** on todennut, että tuotantotoiminnan vaikutukset voivat ulottua myös Turpoonjokeen, jossa on luonnonvarainen taimenkanta. Hämeen työ- ja elinkeinokeskus on määrittänyt Turpoonjoen alaosan välillä Turpoonkoski-Kuivajärvi kalastuslain 119 §:n mukaiseksi lohi- ja siikapitoiseksi vesistöksi, jonka virtapaikoissa onkiminen ja pilkkiminen sekä läänikohtaisen viehekalastusmaksun nojalla tapahtuva kalastaminen on kielletty. Näissä kohteissa voidaan kalastaa ainoastaan kalastusoikeuden haltijan luvalla. Rinnansuon turvetuotanto heikentää osaltaan alapuolisten vesialueiden vedenlaatua ja käyttökelpoisuutta.

Mikäli lupa hankkeelle myönnetään, kuivatusvesien ravinne- ja kiintoainekuormitusta on rajoitettava tehokkaasti.

TE-keskus on edellyttänyt seuraavia lupamääräyksiä:

- Luvan saajan on tarkkailtava turvetuotannon vaikutusta kala- ja rapukantoihin sekä kalastukseen ja ravustukseen Hämeen TE-keskuksen hyväksymällä tavalla. Tarkkailuohjelma on toimitettava TE-keskuksen hyväksyttäväksi kolmen kuukauden kuluessa luvan saatua lainvoiman.
- Luvan saajan on vuodesta 2010 alkaen maksettava Hämeen TE-keskukselle kalatalousmaksua 500 euroa vuodessa. Maksu on maksettava vuosittain tammikuun loppuun mennessä.

**3) Tammelan kunnan ympäristölautakunta** on esittänyt seuraavat vaatimukset:

- Vesistövaikutusten vähentämiseksi tulee käyttää parasta mahdollista käytettävissä olevaa tekniikkaa.
- Vesistöön aiheutuvaa kuormitusta tulee seurata ja vesienkäsittelymenetelmiä tehostaa, jos kuormitus olennaisesti lisääntyy ennen toimintaa havaituista kuormituksista.
- Kauhajärven ranta-alueelle tulee jättää riittävästi suojavyöhykettä ja suojapuustoa.
- Asutukselle aiheutuvaa pöly- ja meluhaittaa tulee vähentää jättämällä riittävästi suojapuustoa ja käyttämällä pölyämistä ja melua vähentäviä työmenetelmiä.
- Toiminnalla ei saa vaarantaa kaivovesien laatua eikä vähentää antoisuutta.

- Jos lupapäätöksen muutoksenhaku koskee vesienkäsittelymenetelmiä, lupaa ei tule myöntää ennen kuin lupa on saanut lainvoiman.

Lisäksi lautakunta on ollut huolissaan turveliikenteen aiheuttamasta haitasta alueen tiestölle. Nykyinen tiestö ei kestä raskasta liikennettä. Turvekuljetukset vaarantavat liikenneturvallisuuden. Lautakunta ei ole puoltanut luvan myöntämistä pohjoiselle ottoalueelle, koska se sijoittuu Natura 2000 -alueen läheisyyteen, eikä Natura-arviointia ole tehty. Lisäksi maakuntakaavassa hevosvaellusreitti sivuaa ottamisaluetta.

**4) Tammelan kunta** on todennut Liesjärvellä olevan virkistyskäytön kannalta tärkeä merkitys, koska sen rannoilla on erittäin tiheää asutusta. Tuotantoalueen vesienkäsittelymenetelmät tulee mitoittaa tuotantoalueen kokoon nähden riittävän suuriksi, jotta Liesjärveen ei aiheudu kuormitusta. Liikenneturvallisuuteen ja tiestön kunnossa pysymiseen liittyvät näkökohdat tulee huomioida tuotannon suunnittelussa.

**5) Forssan seudun terveydenhuollon kuntayhtymän** mukaan hankkeessa on tarpeen selvittää vaikutusalueella sijaitsevat käytössä olevat talousvesikaivot ja hankkeen vaikutukset niihin. Pölyä tuottavat toiminnot on järjestettävä siten, että pölylle annetut raja-arvot eivät ylitä terveysuojelulain mukaisissa kohteissa. Tarvittaessa on suoritettava kastelua pölyävissä kohteissa.

Toiminnasta ei saa aiheutua meluhaittoja ympäristön asukkaille. Hakijalle on asetettava velvollisuus todellisen melutason mittaamiseen lähimmissä melulle altistuvissa kohteissa. Onnettomuus- ja muita erityistilanteita varten on laadittava riittävä varautumissuunnitelma.

## **Muistutukset ja mielipiteet**

**6) AA** (Honkalahti RN:o 1:47 ja Takametsä RN:o 1:138, Liesjärvi, Tammela) on kertonut kiinteistöjensä sijaitsevan Kauhaojan varrella Liesjärven rannalla ja joen mukana tulevan lietteen määrän lisääntyvän rantaviivalla. Vapo Oy:n tulisi sitoutua lisääntyvän lietteen poistamiseen rannalta.

Turvetuotanto heikentää ensisijaisesti virkistyskäyttöön tarkoitetun Liesjärven veden laatua. Liesjärvi on ainutlaatuinen kuikkajärvi. Särkikanta tulee hankkeen johdosta lisääntymään järvessä. Liesjärven rantaviivasta yli kolmasosa kuuluu Liesjärven kansallispuistoon ja neljäsosa kansallispuiston vesialueesta kuuluu Liesjärveen. Muistuttajan mukaan kansallispuistoja koskevat määräykset eivät mahdollista hakemuksen mukaista turvehanketta.

Parempana ratkaisuna muistuttaja on pitänyt kuivatusvesien johtamista Suojoki/Suojokihaaran kautta. Liesjärven juoksuutusta on jo 1970-luvulla rasitettu ympäristöririkoksella.

Muistuttaja on esittänyt Rinnansuon liittämistä Liesjärven kansallispuistoon ja että ympäristölupavirasto ryhtyy viemään hanketta eteenpäin.

**7) BB** (Rajakekorpi RN:o 17:3, Liesjärvi, Tammela) on todennut, että kuivatusvesien johtaminen suunnitelman mukaan on mahdotonta, koska Rinnansuolta lähtee Kauhaoja, joka myöhemmin yhtyy Tammenojaan. Hakemussuunnitelmassa ei ole tarpeellisessa määrin perehdytty hankkeen todellisiin ympäristövaikutuksiin.

Rinnansuon ojitus ja Kauhaojan alkuosan kaivu sekä ojanvarsien raivaustyöt ovat aiheuttaneet Kauhaojan tulvimista muistuttajan kiinteistölle, koska toimenpiteitä ei ole ulotettu koko Kauhaojan alueelle eikä Tammenojaan.

Muistuttaja on vaatinut, että Vapo Oy huolehtii siitä, ettei Rinnansuon kuivatusvesien johtamisesta Kauhaojaan aiheudu muistuttajien kiinteistölle soistumista eikä tulvavahinkoja. Mikäli vahinkoja aiheutuu, Vapo Oy tulee velvoittaa vastaamaan vahingoista.

**8) CC** (Peltolampi 1 RN:o 18:3 ja Peltolampi 2 RN:o 18:7, Liesjärvi, Tammela) on esittänyt samansisältöisen muistutuksen kuin kohdassa 7). Lisäksi muistuttaja on todennut Rinnansuon kuivatusvesien huonontavan merkittävästi Kauhaojan veden laatua. Kauhaoja on olennainen osa muistuttajan kesäasunnon virkistyskäyttöä. Muistuttaja on vaatinut Kauhaojan veden laadun heikkenemisestä ja sen vaikutuksista muistuttajan virkistysympäristöön 200 euron vuosittaisesta korvausta.

**9) Lounais-Hämeen Luonnonsuojeluyhdistys ry** on vastustanut luvan myöntämistä hankkeelle ennen kuin hakija on tehnyt luonnonsuojelulain mukaisen selvityksen hankkeen vaikutuksista Purrisuohon, joka on osa Natura 2000 -verkostoon kuuluvaa Maakylän-Räyskälän aluetta. Lisäksi hakijan on tehtävä perusteellinen selvitys Rinnansuon kuivatuksen vaikutuksista Liesjärven vedenlaatuun, virkistyskäyttöön ja eliöstöön.

**10) DD ja EE** (Rantaniemi RN:o 1:114, Liesjärvi, Tammela) ovat vastustaneet luvan myöntämistä hankkeelle. Muistuttajien kiinteistö sijaitsee Kauhaojan suulla ja rannan virkistysarvo huonontuu matalan hiekkapohjaisen rannan likaantuessa kuivatusvesien johdosta.

Mikäli lupa myönnetään, luvan saajan on puhdistettava tai kustannettava rannan puhdistus aina tarvittaessa niin, että likaantuminen ei haittaa alueen virkistys- tai muuta käyttöä eikä lisää alueen pohjakasvillisuutta. Muuttuneet veden ravinne-, haju- ja väriarvot ovat muistuttajien mielestä korvattavia haittoja.

**11) FF** (Siesta I RN:o 4:11, Liesjärvi, Tammela) on vastustanut luvan myöntämistä hankkeelle ja toiminnan aloittamiseen muutoksenhausta huolimatta. Muistuttaja on perustellut vaatimustaan kuormituksen lisääntymisellä Liesjärvässä yli sietorajan ja vesikasvibiomassan

merkittäväällä lisääntymisellä. Petokalat ovat harventuneet, siika lähes hävinnyt, istutetut muikut taantuneet ja särkikalat lisääntyneet järvessä. Metsälannoitukset ovat omiaan tuomaan lisää tyypeä Liesjärveen ja rehevöittämään järveä. Liesjärven kansallispuisto on retkeily- ja kalastusalue, jonne ei haluta turvetuotantoa.

Muistuttaja on huolissaan Liesjärven kiinteistöjen arvon säilymisestä. Liesjärvellä on ollut erittäin hyvä maine, mutta turvetuotanto heikentäisi alueen "lumoa" ja kiinteistöjen arvoa. Alueella on 250–300 kesämökkikiinteistöä ja järven tuntumassa on joitain ympärivuotisia asumuksia.

Turverekkaliikenne vaarantaisi liikenteen ja turmelisi tiestön lyhyessä ajassa. Myös pölyämistä aiheutuisi.

Mikäli lupa hankkeelle myönnetään, tulisi vesienkäsittelyssä käyttää tehokkaimpia tiedossa olevia menetelmiä.

Liesjärveläisten virkistys-, retkeily- ja kalastusmahdollisuuksien tuhoaminen hakijan esittämällä perusteilla ei ole oikein.

**12) Liesjärven Suojelu ry** on vastustanut luvan myöntämistä hankkeelle ja toiminnan aloittamiseen muutoksenhausta huolimatta. Turvetuotanto aiheuttaa haittoja Liesjärveen muun muassa lisäämällä järven humuspitoisuutta. Vesikasvuston biomassaa lisääntyy ja arvokalat vähenevät.

Liesjärven kansallispuisto on merkittävä retkeilyalue ja järvi hyvä kalastusjärvi. Kesällä on tarjolla monenlaisia yrittäjien järjestämiä retkeilypalveluita.

Yhdistys on toivonut turpeennoston ja polton sijasta yhteiskuntarakenteen monimuotoisuutta paljon laajemmin palvelevaa ja nopeammin uusiutuvaa puuainespitoisempaa energiatulevaisuutta.

**13) GG, HH, II, JJ ja KK** (Pihlajaranta RN.o 10:110, Liesjärvi, Tammela) ovat kertoneet mökkinsä sijaitsevan Liesjärven rannalla. Muistuttajat katsovat havaintojensa perusteella, että Liesjärvi on rehevöitynyt, mikä on vaikuttanut myös järven kalakantaan. Siika on harvinaistunut ja kuhaa saadaan järvestä vähemmän. Pääasiallinen saaliskala on lahna. Muistuttajat ovat huolissaan turvetuotannon aiheuttamasta humuksen kulkeutumisesta Liesjärveen.

Muistuttajat ovat esittäneet, että hakija perustaa lisäksi kosteikkoalueen, jonne Rinnansuon kuivatusvedet humuksineen johdetaan.

**14) LL ja MM** (Sotkaniemi RN:o 31:8, Liesjärvi, Tammela) ovat vastustaneet luvan myöntämistä hankkeelle. Muistuttajat ovat kertoneet rantatonttinsa sijaitsevan Liesjärven rannalla. Järvi on vuosien aikana rehevöitynyt. Rinnansuon turvetuotanto vaikuttaa ajan myötä haitallisesti Liesjärven tilaan sekä hyvin mahdollisesti myös kalastus- ja virkistystoimintaan.

**15) NN** (Paratiisi RN:o 5:35, Liesjärvi, Tammela) on kertonut kesäpaikkansa vesistön kärsineen jo 1990-luvulla humuskuormituksesta Vapo Oy:n avattua ojan. Vuoden 2008 keväällä vesi oli humus- ja siitepölypitoista haitaten virkistyskäyttöä. Turvetuotanto vaikuttaa ympäristöasiantuntijoiden mukaan aina vesistöihin. Liesjärven monet hiekkarannat peittyivät keväällä 2008 tummaan mutaiseen kerrokseen. Rantojen kasvusto rehevöityy ilmastonmuutoksen myötä entisestään. Turvetuotanto lisää maa-ainesten kuormitusta niin, että rantojen uinti- ja muu virkistyskelpoisuus kärsii. Muistuttaja pelkää arvokalojen vähenevän ja kalakannan muuttuvan särkikalapainotteiseksi. Myös Liesjärven alueen kiinteistöjen arvo laskee samoin kuin matkailijoiden kiinnostus retkeilypalveluun. Turveliiikenne vaarantaa turvallisuutta.

**16) OO** (Kannas RN:o 16:0, Liesjärvi, Tammela) on vastustanut hanketta. Hän on kertonut kiinteistönsä sijaitsevan Soukkajärven ja Karkauslammen välisellä ranta-alueella. Liesjärven vedet laskevat Soukkajärven ja Turpoonjoen kautta Kuivajärveen. Soukkajärven humuskuormitus on kasvanut ja turvetuotanto lisää sitä entisestään. Liesjärven Suojelu ry:n toiminnan ansiosta järviveden laatu on saatu pidettyä kohtuullisen hyvänä.

**17) PP** (Mäntylä RN:o 5:51 ja Sinimetsä RN:o 5:64 Liesjärvi, Tammela) on vaatinut, että Rinnansuon kuivatusvesien johtaminen ei saa kohtuuttomasti kuormittaa Liesjärven veden laatua. Hän on esittänyt seuraavia lupamääräyksiä:

- Luvan saajan on tuotantotoiminnan alettua julkaistava säännöllisesti vähintään kahdesti vuodessa puolueettomien tutkimusten tulokset veden laadusta. Veden laadun seuranta tulee jatkaa vähintään kaksi vuotta turvetuotannon lopettamisen jälkeen. Lähtötilanemittaus on suoritettava vuoden 2009 kesällä.
- Kun edellä mainittujen mittaustulosten perusteella veden laadussa on huomattavissa vähäistä suurempia haittavaikutuksia ja –pitoisuuksia, Vapo Oy on veloitettava tyhjentämään, puhdistamaan ja kaivauttamaan uudelleen sarkaojien lietetaskut ja laskeutusaltaat sekä tarvittaessa korjaamaan ja lisäämään suojaustoimenpiteitä haitta- ja kuormitusvaikutusten estämiseksi ja rajaamiseksi.
- Mikäli esitetyistä toimenpiteistä huolimatta Liesjärven vedenlaatu kuormituksen vaikutuksesta huononee, Vapo Oy:n on korvattava Liesjärven virkistyskäytölle, kalastolle ja kalastukselle toiminnastaan aiheutuneet vahingot.

Lupamääräysten täyttymisen valvonta- ja seurantavastuu on luvan myöntäjällä.

**Hakijan vastine**

Hakija on todennut **Hämeen ympäristökeskuksen** 1) lausuntoon toiminnanaloittamislupa osalta, että aloittamislupa voidaan Rinnansuon tapauksessa myöntää hakemussuunnitelmassa esitetyin perustein. Muilta osin hakijalla ei ole ollut huomautettavaa lausunnosta.

Hakija on hyväksynyt **Hämeen TE-keskuksen** 2) lausunnon kalataloustarkkailun osalta. Hakijan käsityksen mukaan 500 euron vuotuisen kalatalousmaksuvaatimus on ylimitoitettu.

Hakija on todennut **Tammelan kunnan ympäristölautakunnan** 3) ja **Tammelan kunnan** 4) lausunnoista, että tuotantosuunnitelma on tehty siten, että toiminnasta ei aiheudu merkittävä ympäristöhaittaa alapuoliselle vesistölle eikä lähiseudun asukkaille.

Karttatarkastelun perusteella hankealueen ja Maakylän-Räyskälän-Natura-alueen (osa-alue Purinsuo) välillä ei ole hydraulista yhteyttä, joten hanke ei vaikuta kuivattavasti Natura-alueeseen. Hankealueen Natura-aluetta lähinnä olevan lohkon 3 pieni koko (8,7 ha) ja pitkä 300 m:n välimatka huomioon ottaen perustetta Natura-arvion tekemiselle ei ole.

Muilta osin hakija on viitannut muualla vastineessaan lausumaansa ja katsonut, että lupa voidaan myöntää koko hankealueelle.

Hakija on todennut **Forssan seudun terveydenhuollon kuntayhtymän** 5) lausunnosta, että hakemussuunnitelmassa on esitetty tietoja hankealueen ympäristössä olevista kaivoista. Pölylle ja melulle annetut raja- ja ohjearvot eivät ennalta arvioiden ylity ja haitat voidaan ehkäistä toimimalla käytössä olevien laatuajajärjestelmään sisältyvien ympäristöohjeiden mukaisesti. Hakija on pitänyt melumittausvelvoitteen asettamista Rinnansuolle tarpeettomana. Muilta osin hakijalla ei ole ollut huomautettavaa lausunnosta.

Hakija on todennut **AA:n** 6) muistutuksesta, että Rinnansuon vesienkäsittelymenetelmänä on ympärivuotinen pintavalutus. Hakemussuunnitelmassa esitettyjen laskelmien mukaan päästöt vesistöön jäävät vähäisiksi eikä niillä ole merkittävää vaikutusta Liesjärven vedenlaatuun. Vapo Oy ei ole tehnyt hankealueella kuntoonpanotöitä, joten muistuttajan vaatimukselle Vapo Oy:n vastuusta lietteiden poistamiseen ei ole perusteita. Mikäli eri kuormituslähteistä peräisin olevia liettyimiä myöhemmin katsotaan tarpeelliseksi poistaa Kauhaojan suualueelta, poisto voidaan toteuttaa Hämeen ympäristökeskuksen johtamana yhteishankkeena. Kustannukset tulee jakaa kaikille kuormittajille kuormitusosuuksien suhteessa.

Rinnansuo sijaitsee Kauhaojan valuma-alueella, joten kuivatusvesien luonnollinen purkusuunta on Kauhaojan kautta Liesjärveen.

Hakija on todennut **BB:n** 7) muistutuksesta, että hankkeessa ei ole tarkoitus muuttaa Kauhaojan valuma-aluetta, joten Kauhaojan kautta Liesjärveen johdettava vesimäärä ei merkittävästi lisäänty. Suon kuntoonpanovaiheessa tyhjenemisvalunta ei ole yhtä suurta kuin ojit-

tamatonta suota kuivatettaessa. Hankealueen osuus Kauhaojan valuma-alueesta on noin 5,2 %, joten muutos Kauhaojan vesimäärässä on kokonaisuudessaan pieni. Suolta purkautuvaa vesimäärää säätelee myös pumppaamon mitoitus, jolloin runsaiden sateiden aikana vettä varastoituu tuotantoalueen ojastoon alentaen valuntahuipun suuruutta.

Hakijan käsityksen mukaan toiminnasta ei aiheudu tulvien lisääntymistä muistuttajan tilalla. Jos vahinkoja ennakoarviosta poiketen todetaan aiheutuvan, Vapo Oy voidaan velvoittaa korvaamaan aiheutunut haitta tai ryhtymään toimenpiteisiin haitan poistamiseksi.

Hakija on viitannut **CC:n 8)** muistutuksen johdosta kohdan 7) muistutuksesta esittämäänsä. Lisäksi hakija on katsonut, että vaatimus 200 euron vuotuisesta korvauksesta Kauhaojan veden laadun heikkenemisestä aiheutuvasta virkistysympäristön muutoksesta on hylättävä aiheettomana.

Hakija on todennut **Lounais-Hämeen Luonnonsuojeluyhdistys ry:n 9)** muistutuksesta, että karttatarkastelun perusteella hankealueen ja Purinsuon Natura-alueen välillä ei ole hydraulista yhteyttä, joten hanke ei vaikuta kuivattavasti Natura-alueeseen. Hakemusasiakirjat ovat selvityksiltään riittävät lupa-asian ratkaisemiseksi.

Hakija on viitannut **DD ja EE:n 10)** muistutuksen johdosta soveltuvin osin kohdan 6) muistutuksesta esittämäänsä.

Hakija on todennut **FF:n 11)** liioittelevan hankkeen vesistövaikutuksia, joista on tehty laskennalliset arviot hakemussuunnitelmassa. Vapo Oy kunnostaa tarvittaessa hankealueelle johtavia yksityisteitä siten, että niitä voidaan turvallisesti käyttää turvekuljetuksiin. Luvan hakija myös osallistuu tien hoitoon omalla käyttösuudellaan.

Vaatimus hakemuksen hylkäämisestä on hylättävä.

Hakija on todennut **Liesjärven Suojelu ry:n 12)** Hakija viittaa edellisessä kohdan 11) muistutuksesta esittämäänsä. Luvan myöntämisen oikeudelliset edellytykset täyttyvät.

Hakija on todennut **GG:n, HH:n, II:n, JJ:n ja KK:n 13)** sekä **OO:n 16)** muistutuksista, että päästöt vesistöön jäävät hakemussuunnitelmassa esitettyjen laskelmien mukaan vähäisiksi eikä muistuttajien pelkäämiä haittoja Liesjärnessä aiheudu.

Hakija on todennut **LL ja MM:n 14)** sekä **NN:n 15)** muistutuksista, että muistuttajat liioittelevat hankkeen vaikutuksia, joista on tehty selvitykset hakemuksessa. Vaatimukset hakemuksen hylkäämisestä on hylättävä.

Hakija on todennut **PP:n 17)** muistutuksesta, että hakemussuunnitelmassa esitetyt vesienkäsittelymenetelmät ovat parhaan käytökelpoisen tekniikan mukaiset, joten toiminnan kuormitusvaikutukset



jäävät arvioiden mukaan vähäisiksi. Hakemussuunnitelma sisältää tarkkailuohjelmaesityksen, joka voidaan vahvistaa lupapäätöksessä. Tarkkailun perusteella veden laadun kehitystä vesistössä voidaan seurata. Hakijan mukaan toiminnasta aiheutuva haitta voidaan korvata 400 euron vuotuisella kalatalousmaksulla.

## **YMPÄRISTÖLUPAVIRASTON RATKAISU**

### **Ympäristöluparatkaisu**

Ympäristölupavirasto hylkää Vapo Oy:n ympäristölupahakemuksen Rinnansuon turvetuotantoalueen lohkojen 1, 2 ja 3 päätöksen liitekarttaan 2 merkityiltä yhteensä noin 11 ha:n suuruisilta alueilta.

Ympäristölupavirasto myöntää Vapo Oy:lle ympäristöluvan Rinnansuon turvetuotantoon Tammelan kunnassa Loimijoen vesistöalueella muilta osin hakemukseen liitetyn suunnitelman mukaisesti lupamääräysten tarkentamalla tavalla. Luvan mukaisen tuotantoalueen pinta-ala auma-alueineen on noin 51 ha.

### **Toiminnan aloittaminen muutoksenhausta huolimatta**

Ympäristölupavirasto hylkää luvan saajan pyynnön saada aloittaa toiminta muutoksenhausta huolimatta.

### **Lupamääräykset**

#### **Päästöt vesiin**

1) Turvetuotantoalueen vedet on johdettava hakemuksen liitteenä 8 olevan kartan mukaisesti vesienkäsittelyrakenteiden jälkeen laskuojan kautta Tammenojaan.

2) Tuotantoalueelta johdettavat vedet on käsiteltävä hakemuksen liitteenä 8 olevan piirustuksen "Tuotanto- ja vesienkäsittelysuunnitelma" mukaisesti sarkaojarakenteiden, virtausta säätelevien patojen, laskeutusaltaiden ja pintavalutus Kentän avulla ympärivuotisesti. Pintavalutus Kentällä mahdollisesti olevat ojat on tukittava.

Sarkaojien päissä on oltava lietesyvännys, lietteenpidätin ja päisteputket. Kokoojaojiin on rakennettava virtausta säätelevät padot. Laskeutusaltaissa on oltava pintapuomit ja pato. Laskeutusaltaiden ja pintavalutus Kentän on oltava mitoitusohjeiden mukaisia.

Auma-alueiden ja ojien välissä on oltava suojakaista, joka estää turpeen joutumisen ojiin.

Tuotantoalueen ulkopuoliset valumavedet on johdettava tuotantoalueen ja vesienkäsittelyrakenteiden ohitse eristysojissa, joissa on oltava lietesyvennykset.

3) Vesienkäsittelyrakenteet on toteutettava ja otettava käyttöön ennen tuotantokenttien kuntoonpanon aloittamista ja ne on esitettävä

ennen käyttöönottoa Hämeen ympäristökeskuksen hyväksyttäväksi ja saatettava tiedoksi Tammelan kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Vesienkäsittelyrakenteisiin saa Hämeen ympäristökeskuksen hyväksymällä tavalla tehdä sellaisia muutoksia, jotka eivät vähennä niiden tehoa.

4) Luvan saajan on pidettävä vesienkäsittelyrakenteet ja ojustot jatkuvasti toimintakunnossa ja tarkastettava niiden toimivuus säännöllisesti.

Laskeutusaltaat, sarkaojat ja lietesvyennykset sekä reuna- ja kokoojaojat on puhdistettava ainakin kerran vuodessa tuotantokauden päätyttyä ja aina muulloinkin tarpeen vaatiessa. Kivennäismaahan kaivetut ojat on tarkastettava ainakin kerran vuodessa ja puhdistettava tarvittaessa.

Laskeutusaltaista, lietesvyennyksistä ja kivennäismaahan kaivetuista ojista poistettava liete on sijoitettava siten, ettei se pääse vesistöön.

Altaiden ja ojuston puhdistamisesta ja syventämisestä ei saa aiheutua vältettävissä olevia päästöjä vesistöön.

### **Päästöt ilmaan ja melu**

5) Tuotanto ja turpeen varastointi on tehtävä ja ajoitettava siten, että tuotantoalueelta leviää mahdollisimman vähän turvepölyä ympäristöön. Koneiden ja laitteiden on oltava mahdollisimman vähän turvepölyä aiheuttavia. Aumoja ei saa sijoittaa alle 400 metrin etäisyydelle asuinrakennuksista.

Luvan saajan hallitsemat tuotantoalueen ja asutuksen välissä olevat alueet on säilytettävä mahdollisimman puustoisena.

Kuljetuksiin käytettävät ajoneuvot on kuormattava siten, ettei kuorma pölyä häiritsevästi.

6) Alueen kuntoonpanotyöt, turvetuotanto ja varastointi on järjestettävä siten, että niistä aiheutuu mahdollisimman vähän melua. Melutaso ei saa ylittää asuinrakennusten pihapiirissä 55 dB (LAeq) klo 7–22 eikä 50 dB (LAeq) klo 22–7. Loma-asuntojen pihapiirissä melutaso ei saa ylittää 45 dB (LAeq) klo 7–22 eikä 40 dB (LAeq) klo 22–7.

## Varastointi ja jätteet

7) Tuotantoa on harjoitettava siten, että jätettä syntyy mahdollisimman vähän ja ettei jätteestä aiheudu vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle. Jätteet on lajiteltava Tammelan kunnan jätehuoltomääräysten mukaisesti. Jätteet on toimitettava hyödynnettäväksi tai käsiteltäväksi toimijalle, jolla on oikeus vastaanottaa kyseistä jätettä. Ongelmajätteitä toimittaessa on laadittava siirtoasiakirja ja ne on pakattava tiiviiseen ja jätteen vaaraominaisuuksilla merkittyyn pakkaukseen. Luvan saajan on muutoinkin järjestettävä jätehuolto ja jätteen kuljetus asianmukaisesti.

Luvan saajan on noudatettava hakemukseen sisältyvää kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmaa.

Jätehuoltosuunnitelmaa on arvioitava ja tarvittaessa tarkistettava viiden vuoden kuluttua tämän päätöksen lainvoimaiseksi tulosta. Arvioinnista on ilmoitettava Hämeen ympäristökeskukselle.

8) Voiteluaineet ja jäteöljy on säilytettävä katetussa tilassa, jossa on tiivisalustainen reunallinen suojarakenne. Polttoainesäiliöiden on oltava tiiviillä alustalla siten, ettei polttoainetta säilytyksen tai tankkauksen aikana pääse maaperään tai ojiin. Pysyvien polttoainesäiliöiden on oltava kaksivaippaisia tai valuma-altaalla varustettuja. Polttoainesäiliöissä on oltava ylitäytönestin.

## Häiriö- ja poikkeustilanteet

9) Luvan saajalla tulee olla valmiudet tuotantoalueella tapahtuvien konevaurioiden tai onnettomuuksien aiheuttamien ympäristövahinkojen torjuntaan.

10) Toiminnan häiriötilanteista ja niiden aikaisista poikkeuksellisista vesien johtamisjärjestelyistä on viipymättä ilmoitettava Hämeen ympäristökeskukselle ja Tammelan kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle sekä järjestettävä niiden edellyttämä tarkkailu. Häiriö- ja poikkeustilanteiden syyt on välittömästi selvitettävä. Havaitut viat on korjattava ja häiriötekijät poistettava viipymättä.

## Tarkkailut

11) Käyttö- ja päästötarkkailu on toteutettava tämän päätöksen liitteenä 3 olevan suunnitelman mukaisesti.

Tarkkailusuunnitelmaa voidaan tarkentaa Hämeen ympäristökeskuksen hyväksymällä tavalla edellyttäen, että muutokset eivät heikennä tulosten luotettavuutta tai tarkkailun kattavuutta.

12) Luvan saajan on tarkkailtava toiminnan vaikutuksia vesistön tilaan hakemukseen liitetyn vesistö tarkkailusuunnitelmaehdotuksen mukaisesti ja kalataloudellisia vaikutuksia Hämeen työ- ja elinkeinokeskuksen hyväksymällä tavalla. Lisäksi on tarkkailtava Hämeen

ympäristökeskuksen hyväksymällä tavalla pölyn ja melun vaikutuksia alueella.

Vesistötarkkailusuunnitelmaa voidaan tarkentaa Hämeen ympäristökeskuksen hyväksymällä tavalla edellyttäen, että muutokset eivät heikennä tulosten luotettavuutta tai tarkkailun kattavuutta.

Ehdotus kalataloudellisten vaikutusten tarkkailusuunnitelmaksi on toimitettava Hämeen työ- ja elinkeinokeskukselle kolmen kuukauden kuluessa lupapäätöksen tultua lainvoimaiseksi.

Vesistötarkkailun vuosiraportit on toimitettava Hämeen ympäristökeskukselle, Hämeen TE-keskukselle ja Tammelan kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Pöly- ja melutarkkailun vuosiraportit on toimitettava Hämeen ympäristökeskukselle ja Tammelan kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Kalataloustarkkailun tulokset on toimitettava edellä mainittujen viranomaisten lisäksi Tammelan kalastusalueelle. Tarkkailujen tulokset on vaadittaessa annettava niiden nähtäväksi, joiden oikeuteen tai etuun tiedot saattavat vaikuttaa. Tarkkailutulosten yhteenvedoissa on esitettävä tarkkailussa esiintyneet epävarmuustekijät sekä analyyseissä ja tulosten laskennassa käytetyt menetelmät.

### **Kunnossapitovelvoitteet**

13) Luvan saajan on osallistuttava laskuojien kunnossapitoon siltä osin kuin kunnostustarve johtuu turvetuotantoalueen vesien johtamisesta.

14) Luvan saajan on osallistuttava enintään vaikutusosuutensa suhteessa Liesjärven kunnostuskustannuksiin turvetuotannosta aiheutuneiden haittojen poistamiseksi, jos lupakauden aikana käynnistetään Hämeen ympäristökeskuksen hyväksymän suunnitelman mukainen kunnostushanke.

### **Kalatalousmaksu**

15) Luvan saajan on maksettava vuosittain tammikuun aikana 400 euroa kalatalousmaksua Hämeen työ- ja elinkeinokeskukselle käytettäväksi vesistöön johdettavien päästöjen vaikutusalueen kalastolle ja kalastukselle aiheutuvan haitan ehkäisemiseen.

Ensimmäinen maksu on suoritettava kuukauden kuluessa kuntoonpanon aloittamisesta siltä vuodelta, jona kuntoonpano aloitetaan.

### **Toiminnan lopettaminen ja jälkihoito**

16) Lupakauden aikana tuotannosta poistettavat alueet on vuosittain ilmoitettava Hämeen ympäristökeskukselle. Tuotannosta poistettujen alueiden vedet on johdettava vesienkäsittelyrakenteiden kautta siihen asti, kunnes alueet ovat kasvipeitteisiä, kuitenkin vähintään

kahden vuoden ajan, tai ne on siirretty pysyvästi muuhun käyttöön. Luvan saajan on esitettävä ympäristökeskukselle selvitys tuotannosta poistettujen alueiden tilasta ennen vesien käsittelyn lopettamista. Tämän jälkeen tuotannosta poistettujen alueiden vedet voidaan ohjata vesienkäsittelyn ohji ympäristökeskuksen hyväksymällä tavalla.

Mikäli turvetuotanto päättyy lupakauden aikana, tuotannon lopettamisesta on ilmoitettava etukäteen Hämeen ympäristökeskukselle. Tuotannon lopettamisen jälkeen hankealue on siistittävä ja tarpeettomat rakenteet poistettava. Vesienkäsittelyä ja päästö- ja vaikutus-tarkkailua on jatkettava kahden vuoden ajan tai kunnes tuotantoalue on siirretty muuhun käyttöön. Luvan saajan on esitettävä ympäristökeskukselle selvitys tuotannosta poistettujen alueiden tilasta ja jälkihoitovaiheen tarkkailun tuloksista ennen vesienkäsittelyn lopettamista.

Turvetuotantoalueen ympäristölupapäätös ja siinä luvan saajalle määrätyt velvoitteet lakkaavat olemasta voimassa, kun Hämeen ympäristökeskus on todennut jälkihoitotoimet tehdyiksi.

Hämeen ympäristökeskus voi tarvittaessa antaa toiminnan lopettamiseen ja jälkihoitoon liittyviä tarkentavia määräyksiä.

#### **Korvaukset**

Hankkeesta ei ennalta arvioiden aiheudu vesistön pilaantumisesta johtuvaa korvattavaa vahinkoa.

#### **Luvan voimassaolo**

Lupa on voimassa toistaiseksi.

Tarvittaessa ympäristölupavirasto voi ympäristönsuojelulain 58 ja 59 §:ssä säädettyjen edellytysten täytyessä muuttaa lupaa tai valvontaviranomaisen aloitteesta peruuttaa luvan.

#### **Lupamääräysten tarkistaminen**

Luvan saajan on viimeistään 31.10.2019 jätettävä ympäristölupavirastolle hakemus lupamääräysten tarkistamiseksi. Mikäli hakemusta ei tehdä määräajassa, ympäristölupavirasto voi määrätä luvan raukeamaan.

Hakemukseen on liitettävä selvitykset tuotannon aiheuttamista melu- ja pölyhaitoista ja niiden vähentämistarpeista ja -mahdollisuuksista, vesien käsittelyn tehokkuudesta, vesiin joutuvien päästöjen määrsästä sekä vesien johtamisen vaikutuksista purkuvesistöön, sen kalastoon ja käyttöön, mahdollisuuksista tehostaa vesien käsittelyä sekä arvio aiheutuneista ennakoimattomista vahingoista. Hakemukseen on myös liitettävä selvitys tuotannosta poistettujen alueiden tilasta ja muut ympäristönsuojeluasetuksen 9–11 §:n mukaiset selvitykset tarpeellisilta osin.

## RATKAISUN PERUSTELUT

### Hakemuksen osittaisen hylkäämisen perustelut

Rinnansuon suunniteltu tuotantoalue ei ole aikaisemmin ollut turvetuotannossa. Lähimmät asuinrakennukset on vain 320–450 m:n etäisyydellä suunnitellusta tuotantoalueesta. Tuotantotoimintaa on arvioitu harjoitettavan vuoteen 2035 saakka, joten toiminta olisi varsin pitkäkestoista. Ympäristölupavirasto katsoo, että huomioon ottaen asutuksen etäisyys tuotantoalueesta, lähiasutukselle aiheutuisi kohtuutonta räsitusä tuotannosta aiheutuvasta melusta ja pölystä. Räsitusä ei kohtuudella voida vähentää rajoittamalla tuotantoa tietyillä tuulen suunnilla tai voimakkuuksilla, minkä vuoksi hakemus on hylätty liitteeseen 2 merkittyjen alueiden osalta.

### Luvan myöntämisen edellytykset

Rinnansuon turvetuotantoalue on uusi tuotantoalue, joka on ojitettu. Tuotantoalueella eikä sen päästöjen vaikutusalueella ole erityisiä luonnonarvoja eikä luonnonsuojelulain perusteella erityistä suojelutatusta omaavia lajeja ja luontotyyppjeä. Kaikki kuivatusvedet käsitellään pintavalutuksella. Vesienkäsittely täyttää parhaan käyttökel-poisen tekniikan vaatimukset.

Pöly- ja meluhaittoja asutukselle ehkäistään rajaamalla tuotantoaluetta päätöksen liitekarttaan 2 merkityllä tavalla.

Kalataloudelle aiheutuvia haittoja ehkäistään kalatalousmaksulla tehtävillä toimenpiteillä.

Toiminta ei sijoitu kaavamääräysten vastaisesti.

Kun otetaan huomioon Rinnansuon ja sen ympäristön tila ja käyttö, turvetuotannosta tämän lupapäätöksen mukaisesti toteutettuna ei aiheudu luvan myöntämisen esteenä olevaa terveyshaittaa, merkittävää muuta ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa, kiellettyä maan tai pohjaveden pilaantumista, erityisten luonnonolosuhteiden huonontumista tai yleiseltä kannalta tärkeän virkistys- tai muun käyttömahdollisuuden vaarantumista tai muuta kohtuutonta räsitusä.

### Toiminnan aloittamista koskevan hakemuksen hylkääminen

Kuivatustöiden aloittaminen ennen kuin päätös on lainvoimainen voida tehdä muutoksenhaun hyödyttömäksi. Kuntoonpanovaiheessa vesistöön aiheutuu merkittäviä päästöjä, joita ei voida poistaa.

### Lupamääräysten perustelut

Vesistöön joutuvien päästöjen rajoittamiseksi määrätään käytettäväksi parasta käyttökelpoista tekniikkaa ja käytäntöä, minkä vuoksi ovat tarpeen määräykset 1)–4). Turvetuotantoalueelta aiheutuu

päästöjä vesistöön ympäri vuoden ja tuotantoa tullaan harjoittamaan vielä kauan, minkä vuoksi vesienkäsittelyn on oltava käytössä ympäri vuoden.

Pölypäästöjen ja niistä aiheutuvien haittojen vähentämiseksi on toimenpidevelvoite lupamääräyksessä 5) ja melun osalta lupamääräys 6).

Määräykset 7) ja 8) on annettu jätteiden vähentämiseksi ja roskaantumisen ja öljyvahinkojen estämiseksi. Jätteen haltija on jätelain 6 §:n mukaan velvollinen järjestämään jätehuollon ja jätteen haltijan on oltava selvillä jätteen määrästä ja laadusta sekä terveys- ja ympäristövaikutuksista. Haitallisten aineiden maaperään ja vesiin pääsyn estämiseksi sekä maaperän pilaantumisen ehkäisemiseksi on tarpeen antaa määräys mm. polttoaineiden varastoinnista. Kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma on tarpeen kaivannaisjätteen synnyn ehkäisemiseksi ja sen haitallisuuden vähentämiseksi.

Häiriötilanteisiin varautumista varten annetaan lupamääräykset 9) ja 10).

Luvan saajan on oltava selvillä toimintansa päästöistä ja niiden vaikutuksesta ympäristöön. Lupamääräyksissä 11) ja 12) annetut tarkkailu- ja raportointimääräykset ovat tarpeen valvontaa varten, ennakkoimattomien vahinkojen varalta sekä lupamääräysten tarkistamista varten. Tarkkailun perusteella valvontaviranomainen voi tarvittaessa edellyttää toimenpiteitä pintavalutuksen ja muun vesienkäsittelyn puhdistustehon parantamiseksi. Vuosittain tehtäviin yhteenvetoreportteihin on sisällytettävä selostukset vesienkäsittelyssä havaituista puutteista, jo tehdyistä toimenpiteistä niiden poistamiseksi ja suunnitelma tulevista parannustoimenpiteistä.

Lupamääräyksen 13) kunnossapitovelvoite on tarpeen toiminnasta aiheutuvien liettymien poistamisessa.

Lupamääräys 14) on tarpeen turvetuotannosta aiheutuneiden haittojen poistamiseksi.

Lupamääräys 15) on tarpeen kalataloudelle aiheutuvien haittojen estämiseksi. Kalatalousmaksun suuruutta määrättäessä on otettu huomioon turvetuotannosta aiheutuvien päästöjen suuruus ja vesistöissä ilmenevien vaikutusten laajuus.

Turvetuotantoalueelta tulee päästöjä vielä tuotannon päätyttyä ja lupamääräys 16) on tarpeen tuotantoalueen jälkihoidon järjestämiseksi ja päästöjen rajoittamiseksi.

## VASTAUS LAUSUNTOIHIN JA MUISTUTUKSIIN

**Hämeen ympäristökeskuksen** 1) vaatimus melu- ja pölyhaittojen ehkäisemisestä otetaan huomioon hylkäämällä hakemus päätöksen liitekarttaan 2 merkittyjen alueiden osalta sekä määräämällä lupa-

määräyksissä 5) ja 6) toimenpiderajoitukset. Vaatimus kuivatusvesien käsittelyn aloittamisesta ja vesienkäsittelyrakenteiden tarkastuttamisesta Hämeen ympäristökeskuksella otetaan huomioon lupamääräyksestä 3) ilmenevällä tavalla. Tarkkailua koskeva vaatimus otetaan huomioon lupamääräyksistä 11) ja 12) ilmenevällä tavalla. Vaatimus toiminnan aloittamista muutoksenhausta huolimatta koskevan hakemuksen hylkäämisestä otetaan huomioon hylkäämällä hakemus siltä osin.

**Hämeen työ- ja elinkeinokeskuksen 2)** vaatimus tarkkailusta otetaan huomioon lupamääräyksestä 12) ilmenevällä tavalla. Vaatimus kalatalousmaksusta otetaan huomioon määräämällä lupamääräyksessä 15) luvan saaja suorittamaan esittämänsä 400 euron vuosittaisen kalatalousmaksun Hämeen työ- ja elinkeinokeskukselle.

**Tammelan kunnan ympäristölautakunnan 3)** vaatimus parhaan käytettävissä olevan tekniikan käyttämisestä vesienkäsittelyssä otetaan huomioon lupamääräyksistä 1)–4) ja vaatimus päästötarkkailusta lupamääräyksestä 11) ilmenevällä tavalla. Vaatimukseen Kauhajärven rannalle jätettävästä suojavyöhykkeestä ja -puustosta sekä asutukselle aiheutuvan pöly- ja meluhaitan vähentämiseksi suojapuustolla ympäristölupavirasto toteaa, että turvetuotannosta aiheutuvien pöly- ja meluhaittojen ehkäisemiseksi tuotantoaluetta on rajattu päätöksen liitekarttaan 2 merkityllä tavalla. Suojapuustosta määrätään lupamääräyksessä 5). Lisäksi lupamääräyksissä 5) ja 6) määrätään toimenpiderajoituksista. Vaatimus pölyä ja melua vähentävien työmenetelmien käyttämisestä otetaan huomioon mainituista lupamääräyksistä ilmenevällä tavalla. Vaatimukseen luvan myöntämisestä muutoksenhakutilanteessa ympäristölupavirasto toteaa, että hakemus toiminnan aloittamisesta muutoksenhausta huolimatta on hylätty. Natura-arvioinnin osalta ympäristölupavirasto toteaa, että Hämeen ympäristökeskuksen lausunnon mukaan hankkeella ei ole erityisiä luontoarvoja heikentäviä vaikutuksia. Turvekuljetusten tiestölle aiheuttaman haitan osalta ympäristölupavirasto toteaa, että tällä ympäristölupapäätöksellä ei voida puuttua yleisen tien liikenteeseen.

**Tammelan kunnan 4)** vaatimus vesienkäsittelyrakenteista otetaan huomioon lupamääräyksistä 2)–4) ilmenevällä tavalla. Liikenneturvallisuudesta ja tiestön kunnossapidosta ei voida tässä ympäristölupapäätöksessä antaa määräyksiä.

**Forssan seudun terveydenhuollon kuntayhtymän 5)** vaatimukseen talousvesikaivojen selvittämisestä ja hankkeen vaikutuksista niihin ympäristölupavirasto toteaa, että hakemussuunnitelmassa on esitetty tiedot hankealueen ympäristössä olevista kaivoista. Hankkeella ei ole arvioitu olevan vaikutusta kaivojen veden laatuun tai anotoisuuden tuotantoalueen etäisyyden perusteella.

Vaatimus pöly- ja meluhaittojen vähentämisestä otetaan lupamääräyksistä 5) ja 6) sekä vaatimus onnettomuus- ja muiden erityistilanteiden osalta laadittavasta suunnitelmasta lupamääräyksistä 9) ja 10) ilmenevällä tavalla huomioon.



**AA:n** 6) väitteeseen, että kansallispuistoja koskevat määräykset eivät mahdollista hakemuksen mukaista hanketta, ympäristölupavirasto toteaa, että pitkän etäisyyden johdosta hankkeella ei arvioida olevan vaikutuksia Liesjärven kansallispuistoon. Hämeen ympäristökeskus on antamassaan lausunnossa todennut, ettei hankkeella ole erityisiä luontoarvoja heikentäviä vaikutuksia.

Ympäristölupavirasto toteaa vaatimukseen luvan saajan velvoittamisesta osallistumaan turvetuotannosta aiheutuvan Kauhaojan rannalla olevan lietteen poistamiseen, että lupamääräyksen 13) mukaan luvan saajan on osallistuttava laskuojien kunnossapitoon siltä osin kuin kunnostustarve johtuu turvetuotantoalueen vesien johtamisesta.

Vaatus ympäristölupaviraston ryhtymisestä hoitamaan Rinnansuon liittämistä Liesjärven kansallispuistoon koskevaa asiaa hylätään ympäristölupaviraston toimivaltaan kuulumattomana.

**BB:n** 7) ja **CC:n** 8) vaatimukset Vapo Oy:n velvoittamisesta huolehtimaan siitä, että muistuttajien kiinteistöille ei aiheudu vahinkoa Rinnansuon kuivatusvesien johtamisen vuoksi otetaan huomioon lupamääräyksessä 13), jonka mukaan luvan saajan on osallistuttava laskuojien kunnossapitoon siltä osin kuin kunnostustarve johtuu turvetuotantoalueen vesien johtamisesta.

**CC:n** vaatimus 200 euron vuosittaisesta korvauksesta hylätään. Hankkeesta ei ennalta arvioiden aiheudu muistuttajan kiinteistölle vesistön pilaantumisen johtuvaa korvattavaa vahinkoa.

**Lounais-Hämeen Luonnonsuojeluyhdistys ry:n** 9) vaatimus hakemuksen hylkäämisestä ennen Natura-arvioinnin suorittamista hylätään. Saadun selvityksen perusteella hankkeella ei ole erityisiä luontoarvoja heikentäviä vaikutuksia eikä ympäristökeskus ole edellyttänyt asiassa suoritettavaksi luonnonsuojelulain 65 §:n mukaista Natura-arviointia. Ympäristölupavirasto katsoo, että asiassa on saatu riittävä selvitys hakemuksen ratkaisemiseksi ja hylkää muistuttajan vaatimuksen perusteellisemman selvityksen teettämisestä Rinnansuon kuivatuksen vaikutuksista.

**DD** ja **EE:n** 10) vaatimus hakemuksen epäämisestä hylätään, koska ratkaisun perusteluosassa ilmenevillä perusteilla edellytykset ympäristöluvan myöntämiselle ovat olemassa. Vaatimukseen Kauhaojan rannan puhdistamisesta ympäristölupavirasto toteaa, että lupamääräyksessä 13), luvan saaja veloitetaan osallistuttamaan laskuojien kunnossapitoon siltä osin kuin kunnostustarve johtuu turvetuotantoalueen vesien johtamisesta.

**FF:n** 11) ja **Liesjärven Suojelu ry:n** 12) vaatimukset hakemuksen epäämisestä hylätään, koska ratkaisun perusteluosassa ilmenevillä perusteilla edellytykset ympäristöluvan myöntämiselle ovat olemassa. Vaatimukset hakemuksen hylkäämisestä toiminnan aloittamista

muutoksenhausta huolimatta koskevalta osalta otetaan huomioon hylkäämällä hakemus siltä osin.

**FF:n** vaatimus vesienkäsittelystä otetaan huomioon lupamääräyksistä 2)–4) ilmenevällä tavalla.

**GG-KK:n** 13) vaatimus kosteikkoalueen perustamisesta hylätään. Luperatkaisussa määrätty vesienkäsittely täyttää parhaan käyttökelpoisen tekniikan vaatimukset eikä vesienkäsittelyä ole tarpeen tehostaa kosteikolla.

**LL** ja **MM:n** 14) ja **OO:n** 16) vaatimukset hakemuksen epäämisestä hylätään, koska ratkaisun perusteluosassa ilmenevillä perusteilla edellytykset ympäristöluvan myöntämiselle ovat olemassa.

**PP:n** 17) vaatimus tarkkailusta otetaan huomioon lupamääräyksistä 11) ja 12) ilmenevällä tavalla. Käyttö- ja päästötarkkailua tehdään tämän päätöksen liitteenä 3 olevan tarkkailusuunnitelman mukaan. Luvan saajan on tarkkailtava toiminnan vaikutuksia vesistön tilaan hakemukseen liitettyssä tarkkailusuunnitelmaehdotuksessa esitetyllä tavalla. Vesistötarkkailun vuosiraportit on toimitettava Hämeen ympäristökeskukselle ja Tammelan kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Tarkkailujen tulokset on vaadittaessa annettava niiden nähtäväksi, joiden oikeuteen tai etuun tiedot saattavat vaikuttaa.

Ympäristölupavirasto toteaa vaatimukseen, joka koskee veden laadussa havaittavia haitallisia muutoksia, että ympäristökeskus valvontaviranomaisena voi tarvittaessa kehottaa korjaamaan tilanteen. Lupamääräysten täyttymisen valvonta- ja seurantavastuu kuuluu alueelliselle ympäristökeskukselle. Ennalta arvioiden hankkeesta ei aiheudu vesistön pilaantumisesta johtuvaa vahinkoa.

## **PÄÄTÖKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO**

Toimintaa ei saa aloittaa ennen kuin tämä päätös on saanut lainvoiman. Valitus korvauksesta ei estä kuntoonpanotöiden ja toiminnan aloittamista.

## **LUPAA ANKARAMMAN ASETUKSEN NOUDATTAMINEN**

Jos asetuksella annetaan tämän luvan määräyksiä ankarampia tai luvasta poikkeavia säännöksiä luvan voimassaolosta tai tarkistamisesta, ympäristönsuojelulain 56 §:n mukaisesti on noudatettava asetusta.

**SOVELLETUT OIKEUSOHJEET**

Ympäristönsuojelulaki 6, 41, 42, 43, 44, 45, 45 a, 46, 52, 55, 56, 67,  
90, 100, 101, 103 a §  
Jätelaki 4, 6 ja 15 §  
Valtioneuvoston asetus ilmanlaadusta (711/2001)  
Valtioneuvoston päätös ilmanlaadun ohjearvoista ja rikkilaskeuman  
tavoitearvoista 480/96  
Valtioneuvoston päätös melutason ohjearvoista (993/1992)

**KÄSITTELYMAKSU JA SEN MÄÄRÄYTYMINEN**

<b>Ratkaisu</b>	Lupa-asian käsittelymaksu on 4 600 euroa.
<b>Perustelut</b>	30–300 ha:n suuruista turvetuotantoaluetta koskevan ympäristöluvan käsittelymaksu on 4 600 euroa.
<b>Oikeusohje</b>	Ympäristöministeriön asetus ympäristölupaviraston maksullisista suoritteista (1388/2006)

**MUUTOKSENHAKU** Päätökseen saa hakea muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta valittamalla.

**Liitteet**

- 1) Valitusosoitus
- 2) Kartta
- 3) Käyttö- ja päästötarkkailusuunnitelma

Leena Simpanen

Heikki Penttinen

Juha Helin

Anne Valjakka

Päätöksen tekemiseen ovat osallistuneet ympäristöneuvokset Leena Simpanen, Heikki Penttinen ja Juha Helin (tarkastava jäsen). Asian on esitellyt esittelijä Anne Valjakka.  
AV/sl

**VALITUSOSOITUS**

<b>Valitusviranomainen</b>	Länsi-Suomen ympäristölupaviraston päätökseen saa hakea valittamalla muutosta <b>Vaasan hallinto-oikeudelta</b> . Asian käsittelystä perittävistä maksusta valitetaan samassa järjestyksessä kuin pääasiasta.
<b>Valitusaika</b>	Määräaika valituksen tekemiseen on kolmekymmentä (30) päivää tämän päätöksen antopäivästä sitä määräaikaan lukematta. Valitusaika päättyy <b>27.11.2009</b> .
<b>Valitusoikeus</b>	Päätöksestä voivat valittaa ne, joiden oikeutta tai etua asia saattaa koskea, sekä vaikutusalueella ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun tai asuinympäristön viihtyisyyden edistämiseksi toimivat rekisteröidyt yhdistykset tai säätiöt, asianomaiset kunnat, alueelliset ympäristökeskukset, kuntien ympäristönsuojeluviranomaiset ja muut asiassa yleistä etua valvovat viranomaiset.
<b>Valituksen sisältö</b>	Valituskirjelmässä, joka osoitetaan Vaasan hallinto-oikeudelle, on ilmoitettava <ul style="list-style-type: none"> <li>- päätös, johon haetaan muutosta</li> <li>- valittajan nimi ja kotikunta</li> <li>- postiosoite ja puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa (mikäli yhteystiedot muuttuvat, on niistä ilmoitettava Vaasan hallinto-oikeudelle, PL 204, 65101 Vaasa, sähköposti vaasa.hao@oikeus.fi)</li> <li>- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta</li> <li>- mitä muutoksia päätökseen vaaditaan tehtäväksi</li> <li>- perusteet, joilla muutosta vaaditaan</li> <li>- valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitus, ellei valituskirjelmää toimiteta sähköisesti (telekopiolla tai sähköpostilla)</li> </ul>
<b>Valituksen liitteet</b>	Valituskirjelmään on liitettävä <ul style="list-style-type: none"> <li>- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle</li> <li>- mahdollisen asiamiehen valtakirja tai toimitettaessa valitus sähköisesti selvitys asiamiehen toimivallasta</li> </ul>

**Valituksen toimittaminen ympäristölupavirastoon**

**Valituskirjelmä liitteineen on toimitettava kaksin kappalein Länsi-Suomen ympäristölupaviraston kirjaamoon. Valituskirjelmän on oltava perillä määräajan viimeisenä päivänä** ennen virka-ajan päättymistä. Valituskirjelmä liitteineen voidaan myös lähettää postitse, telekopiona tai sähköpostilla. Sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla) toimitetun valituskirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

**Länsi-Suomen ympäristölupaviraston yhteystiedot**

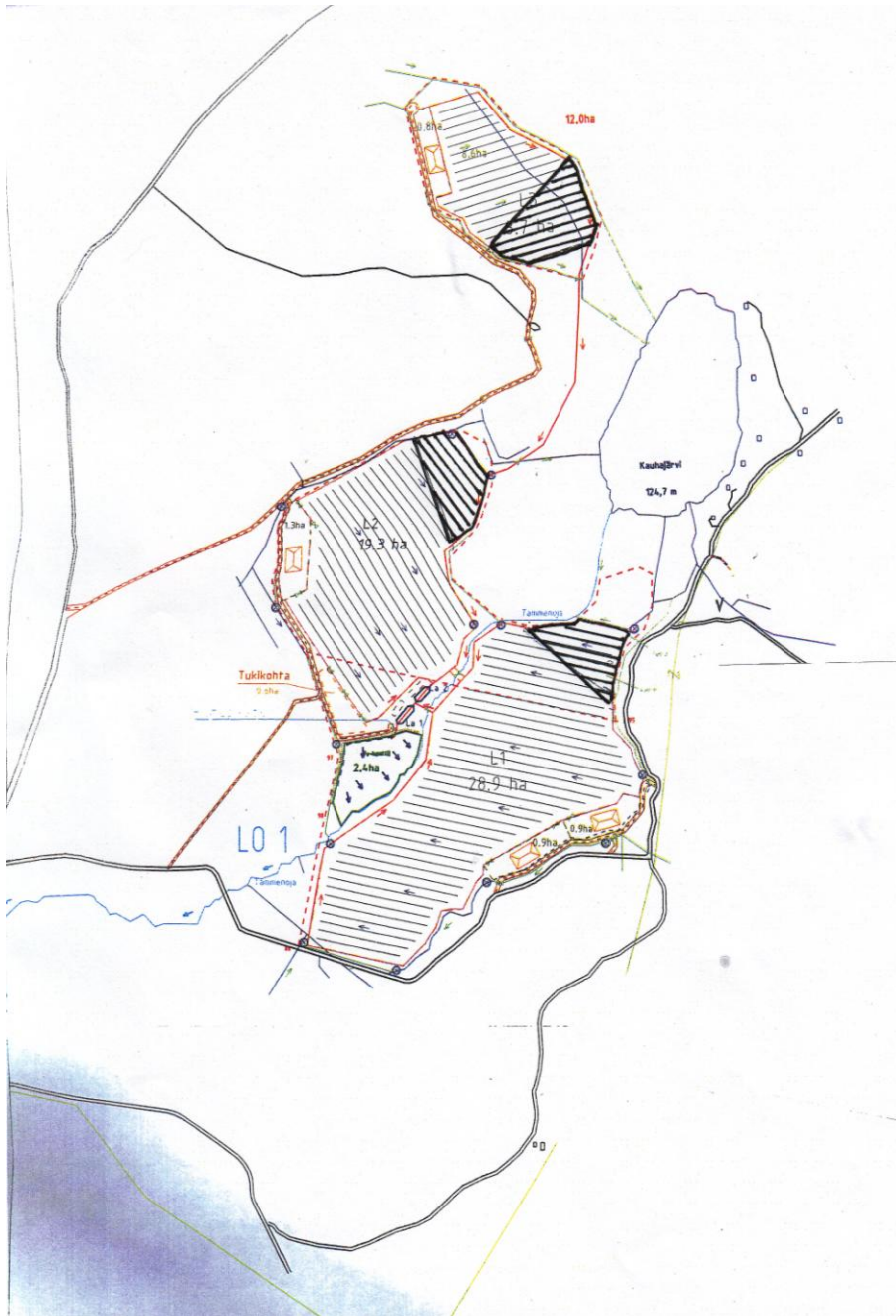
käyntiosoite:	Asemapäällikönkatu 14, 00520 Helsinki
postiosoite:	PL 115, 00231 Helsinki
puhelin:	020 610 121 (vaihe)
telekopio:	(09) 726 0233
sähköposti:	kirjaamo.Lsy@ymparisto.fi
aukioloaika:	klo 8 - 16.15

**Oikeudenkäyntimaksu** Valittajalta peritään asian käsittelystä Vaasan hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 89 euroa. Tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetussa laissa on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Kartta



Alueet, joiden osalta hakemus on hylätty.



**RINNANSUON KÄYTTÖ- JA PÄÄSTÖTARKKAILUSUUNNITELMA****Käyttötarkkailu**

Käyttötarkkailua varten nimetään vastuhenkilö, joka ilmoitetaan vuosittain alueelliselle ympäristökeskukselle ja sijaintikunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Käyttötarkkailusta pidetään päiväkirjaa ja se säilytetään koko tuotannon ja jälkihoitovaiheen ajan. Tarvittaessa päiväkirja esitetään valvontaviranomaisille. Päiväkirjamerkinnöistä tehdään vuosittain yhteenveto, joka toimitetaan tarkkailuvuoden loppuun mennessä päästö- ja vaikutustarkkailujen suorittajille ja tarvittaessa viranomaisille.

Käyttöpäiväkirjaan merkitään seuraavat tiedot:

- tuotannon aloittaminen ja lopettaminen sekä tuotantopäivät
- tuotantomenetelmä
- ojitusten ja perkausten tarkat kaivuajat ja -paikat
- kunnostukset ja tuotannon eteneminen
- vesiensuojelurakenteiden valmistuminen, kunnan seuranta, havainnot toimivuudesta
- poikkeamat vesiensuojelusuunnitelmista
- laskeutusaltaiden ja lietesyvyyntien tyhjentäminen
- ojastojen puhdistukset
- mittapatojen ja -laitteistojen asennukset, huolto ja korjaukset
- pumppaamojen asennukset, käyttöaika ja mahdolliset häiriöt
- sadanta, haihdunta ja tuuli
- muut huomiot esim. rankkasateiden kesto ja seuraukset
- jätehuoltoon liittyvät toimet
- kaivannaisjätteiden lajit, määrät, varastointi ja siirrot
- näytteiden ottoajat
- aumojen paikkojen muutokset
- pölyn ja melun seuranta sekä tuulitauot
- muut mahdolliset tapahtumat, joilla voi olla vaikutusta maaperään, vesistöön tai pöly- ja melupäästöihin
- toimintaan kohdistuneet valitukset ja niiden käsittely

**Vesiin johdettavien päästöjen tarkkailu****Kuntoonpanovaihe**

Virtaama mitataan jatkuvatoimisesti.

Vesinäytteet otetaan laskuojasta pintavalutuskentän ylä- ja alapuolelta seuraavasti:

kuntoonpanotöiden aikana ja kesä-lokakuussa	1 kerta /2 vk
kevättulvan aikana (yleensä 15.4.-15.5.)	1 kerta/ vk
marras-huhtikuussa (kun töitä ei tehdä)	1 kerta/kk.

Näytteistä määritetään kiintoaine, kokonaisfosfori, kokonais- ja ammoniumtyppi, kemiallinen hapenkulutus ja pH.

**Tuotantovaihe**

Vesinäytteet otetaan laskuojaan johdettavista vesistä. Vesienkäsittelymenetelmän tehoa tarkkaillaan ottamalla näytteet ennen pintavalutuskentää ja sen jälkeen. Vesinäytteet otetaan neljä kertaa vuodessa (maalis-toukokuu, kesä-heinäkuu, syys-lokakuu ja joului-helmikuu) kolmen vuoden ajan tuotannon aloittamisen jälkeen ja kahden vuoden ajan ennen tarkistushakemuksen jättämistä sekä jälkihoitoajan aikana. Näytteenoton yhteydessä mitataan virtaama. Näytteistä analysoidaan kiintoaine, COD<sub>Mn</sub>, kok.P, kok.N ja pH.

Päästöt lasketaan käyttäen tuotantoalueen omia mittaustuloksia ja lähellä sijaitsevan, jatkuvassa tarkkailussa ja mahdollisimman samassa tuotantovaiheessa olevan tuotantoalueen virtaamatietoja. Pitoisuuksina käytetään tuotantoalueen omia mittaustietoja. Niinä vuosina, kun

pitoisuusmittauksia ei tehdä, päästöjen laskennassa käytetään tukena lähialueen jatkuvassa tarkkailussa olevien tuotantoalueiden pitoisuuksia ennen tehostettua vesienkäsittelyä. Vesienkäsittelymenetelmän tehona käytetään tuotantoalueelta aiemmin mitattua tehoa.

Päästöt lasketaan sekä brutto- että nettoarvoina. Nettopäästöt lasketaan käyttäen taustapitoisuuksina luonnontilaisen suon pitoisuuksia: kokonaisfosfori 20 µg/l, kokonaistyppi 500 µg/l ja kiintoaine 2 mg/l.

### **Raportointi**

Päästötarkkailun mittausten tulokset toimitetaan niiden valmistuttua kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle ja alueelliselle ympäristökeskukselle. Käyttö- ja päästötarkkailun yhteenvetoraportti toimitetaan alueelliselle ympäristökeskukselle ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle tarkkailuvuotta seuraavan helmikuun loppuun mennessä.

### **Laadunvarmistus**

Tarkkailussa käytetään vahvistettuja standardeja. Tarkkailuraporteissa esitetään myös tarkkailua koskevat epävarmuustekijät sekä käytetyt laskentamenetelmät. Raporteissa esitetään tarpeelliset tarkentamis- ja muutossuosituksen.